

POPLONY ŚCIERNISKOWE

TERESA HAUSKA

Zakład Roślin Pastewnych IUNG, Baborówko

Celem przeprowadzonych prac było wynalezienie odpowiednich roślin pastewnych i ich mieszanek do uprawy poplonowej w poszczególnych rejonach Polski. W wyniku przeprowadzonych doświadczeń rejonizacyjnych można stwierdzić, że na glebach lekkich w rejonach o dłuższym okresie wegetacji poplonów dobre wyniki daje łubin żółty i mieszanki łubinu z peluszką i seradelą. Słonecznik z peluszką oraz rzodkiew oleista dają również wysokie plony jednak o znacznie niższej wartości pastewnej. Natomiast na północy, gdzie okres wegetacji poplonów jest znacznie krótszy najlepszym poplonem okazały się mieszanki z peluszką i słonecznik w czystym siewie.

Na glebach średnich we wszystkich miejscowościach najwyższe plony dała mieszanka: bobik + peluszką + wyka jara + słonecznik, dzięki dużej ilości komponentów plonowała ona bardzo wiernie. Następnie największe plony dała peluszką ze słonecznikiem i słonecznik w czystym siewie. Łubin żółty tak w czystym siewie, jak i w mieszankach udawał się w latach i rejonach o długim okresie wegetacji poplonów, natomiast zawodził na północy oraz przy opóźnionych zniwach w środkowej Polsce.

Mieszanki poplonowe uprawiane na glebach ciężkich dały stosunkowo niskie plony, co należy tłumaczyć trudnościami w uprawie gleby po spręćcie zbóż i spowodowanymi przez to słabymi wschodami. Największe plony dał na tych glebach słonecznik uprawiany w czystym siewie i mieszanka bobik + peluszką + wyka jara + słonecznik.

Równolegle do doświadczeń z mieszankami przeprowadzono doświadczenia z uprawą roślin pastewnych w czystym siewie celem przekonania się, które gatunki, a w nich poszczególne odmiany nadają się najbardziej do uprawy poplonowej. Najwyższe plony pod względem zielonej i suchej masy dał słonecznik, następnie łubin żółty, bobik, oraz oceniona już w poprzednich doświadczeniach jako najlepsza mieszanka bobik + peluszką + wyka jara + słonecznik. Łubin żółty odznaczał się dużą zmiennością plonów bo od 78 do 300 q/z ha, natomiast bobik plonował wiernie, nie był atakowany przez mszyce, można go przeto śmiało polecać do uprawy poplonowej. Jedynym czynnikiem ha-

mującym jego uprawę jest duży koszt nasion, który się zmniejsza przy wysiewie w mieszance.

Spośród roślin płożących się jak peluszka, wyka, łądzwian afrykański i seradela największe plony dał łądzwian. Plony tych roślin są stosunkowo małe, jednak jako komponenty do mieszanek są one bardzo cenne. Łubin wąskolistny w przeprowadzonych doświadczeniach poplonowych dawał plony małe.

Spośród roślin nie motylkowych większe plony dał słonecznik, następnie facelia. Rzodkiew oleista, szczególnie tetraploidalna dawała nawet przy późnych siewach duże plony, jednak w niektórych latach była uszkodzana, a w 1961 r. całkowicie zniszczona przez gąsienice bielinka kapustnika.

W uprawie poplonowej szczególne znaczenie mają rośliny szybko-rosnące, dlatego należy się spodziewać, że nowowyhodowane szybko-rosnące odmiany roślin motylkowych dadzą w uprawie poplonowej wyższe plony od dotychczas uprawianych form wolnorosnących. W przeprowadzonych doświadczeniach łubin żółty Ekspres dał plon o 9% wyższy od Popularnego. Największe zwiększenie plonu dochodzące do 30% dał łubin wąskolistny Szybkopędny w porównaniu z Wielkopolskim, lecz poziom plonu obydwu łubinów był w ogóle mały. Plony peluszek nie różniły się, natomiast seradela szybko-rosnąca dała zwiększenie plonu wynoszące 17%.

Po zestawieniu wyników doświadczeń można stwierdzić, że rośliny do mieszanek należy dobierać nie tylko według typu gleby, lecz także według przewidywanego okresu wegetacji poplonów. Łubin żółty i mieszanki z nim można siać w tych rejonach i latach, gdzie przewiduje się długi okres wzrostu poplonów, należy go wysiać nie później jak 26 lipca, do około 4 sierpnia można jeszcze wysiewać szybciej rosnące rośliny motylkowe, takie jak bobik, peluszkę, wykę jarą i ewentualnie łubiny, po tym terminie wysiew motylkowych jest bardzo ryzykowny, lecz do około 10 sierpnia można jeszcze wysiewać rośliny niemotylkowe.